

Maturitní zkouška z cizího jazyka

Maturitní zkouška z CJ se skládá ze společné a profilové části. Jazyková úroveň dle SERR je B1. Společnou část žák koná formou didaktického testu, který Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání hodnotí slovně „uspěl(a)“ nebo „neuspěl(a)“ s procentuálním vyjádřením úspěšnosti.

Profilová část zahrnuje písemnou práci a ústní zkoušku.

Žák vykoná maturitní zkoušku z cizího jazyka úspěšně, pokud prospěl ze všech dílčích zkoušek, tj. v obou dílčích zkouškách profilové části dosáhl nebo překročil hranici úspěšnosti 44 % a ve společné části uspěl. Výsledné hodnocení žáka se stanoví s následujícími váhami jednotlivých dílčích zkoušek: písemná práce 40 %, ústní část 60 %.

Hodnocení každé dílčí zkoušky profilové části z cizího jazyka se provádí podle klasifikační stupnice: 1 – výborný, 2 – chvalitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatečný, 5 – nedostatečný

Pokud žák některou část maturitní zkoušky nevykoná úspěšně, opakuje tu část zkoušky, kterou nevykonal úspěšně.

Hodnocení profilových částí maturitní zkoušky z cizího jazyka.

Známka	Dosažená procenta
1	100 – 88,0 %
2	87,9 – 74,0 %
3	73,9 – 59,0 %
4	58,9 – 44,0 %
5	43,9 – 0 %

Kritéria hodnocení písemné práce z cizího jazyka (anglický jazyk, německý jazyk)

Délka konání a rozsah textu

Písemná práce z cizího jazyka trvá **70** minut včetně času na prostudování zadání. Písemnou práci tvoří **dvě části**, které jsou uvedeny instrukcemi s požadovaným rozsahem textu a zadáním v českém nebo daném cizím jazyce. Délka 1. části písemné práce je **130-160** slov, délka 2. části je **70-80** slov, s ohledem na slohový útvar a požadavky na ověřované dovednosti. **Celkový minimální počet slov** v obou částech písemné práce potřebných k hodnocení je **200**.

Během psaní písemné práce je povoleno používat slovníky, které neobsahují přílohu věnovanou písemnému projevu.

Počítání slov písemné práce

Jako jedno slovo se počítají:

- předložky
- spojky
- zájmena
- citoslovce (např. Wow, Uhg)
- členy
- zkratky, víceslovná vlastní jména a názvy včetně českých názvů, které nemají ekvivalent v daném cizím jazyce (např. Jack Smith, the Czech Republic, Žďár nad Sázavou)
- řadové číslovky (1st)
- rozepsané datum (např. 16. dubna 2010, 16th April, 2010)
- adresy (např. pepa@seznam.cz; Vinohradská 5, Praha 10)
- složeniny spojené spojovníkem (např. check-in, mother-in-law)

Jako jednotlivá slova se počítají například:

- stažené tvary (např. it's, haven't)
- frázová slovesa (např. look after, take care, get up...)
- složeniny, pokud jsou psané jako dvě slova (např. Office manager, distance learning)

Jako slova se nepočítají například:

- číslovky psané číslicemi (např. 2015; 29)
- opakovaná vlastní jména (např. Jack Smith is my friend. Jack Smith comes from London.)

Charakteristika písemného projevu žáka

Žák dovede s ohledem na požadovaný slohový útvar napsat srozumitelná sdělení a obsahově i jazykově nekomplikované souvislé texty, ve kterých jsou informace a myšlenky vyjádřeny jasně, srozumitelně, vhodně a účelně vzhledem k zadání písemné práce a v souladu s běžnými pravidly výstavby požadovaného typu textu.

Myšlenky a informace jsou v textu řazeny lineárně a tam, kde je to vhodné, jsou propojeny vhodnými spojovacími výrazy (prostředky textové návaznosti). Text je vhodně organizován, a pokud to vyžaduje typ textu s ohledem na zadání, je text ve standardizované konvenční podobě. Jazykové prostředky jsou v rámci požadované jazykové úrovně použity přesně, vhodně a v odpovídajícím rozsahu. Pravopis a lexikální prostředky respektují standardní variety jazyka. Úroveň formálnosti jazyka je volena s ohledem na komunikační situaci a příjemce. Vliv mateřského či jiného cizího jazyka může být postřehnutelný, nesmí ale ovlivnit srozumitelnost písemného projevu žáka.

Hodnotící kritéria písemné práce z cizího jazyka

Písemná práce se skládá ze dvou částí se samostatným zadáním. Každá z částí je hodnocena zvlášť podle 4 základních kritérií, výsledné hodnocení písemné práce je součtem bodů dosažených v obou částech.

Kritéria (I. až IV.) a dílčí kritéria (IA až IVB) hodnocení pro 1. část písemné práce jsou následující:

- I. Zpracování zadání / Obsah písemné práce
 - IA Zadání
 - IB Rozsah, obsah textu
- II Organizace a koheze textu
 - IIA Organizace textu
 - IIB Koheze textu a prostředky textové návaznosti
- III Slovní zásoba a pravopis
 - IIIA Přesnost použité slovní zásoby
 - IIIB Rozsah použité slovní zásoby
- IV Mluvnické prostředky
 - IVA Přesnost použitých mluvnických prostředků
 - IVB Rozsah použitých mluvnických prostředků

Každé dílčí kritérium je hodnoceno body na škále 0 – 1 – 2 – 3. Maximální počet dosažitelných bodů za první část písemné práce je 24 (8 x 3).

Kritéria hodnocení pro 2. část písemné práce jsou následující:

- I. Zpracování zadání / Obsah písemné práce
- II. Organizace a koheze textu
- III. Slovní zásoba a pravopis
- IV. Mluvnické prostředky

Každé kritérium je hodnoceno body na škále 0 – 1 – 2 – 3. Maximální počet dosažitelných bodů za druhou část písemné práce je 12 (4 x 3).

Maximální dosažitelné bodové hodnocení za celou písemnou práci je součtem bodů dosažených v obou částech písemné práce, tj. **36 bodů** (24 + 12).

V případě, kdy je písemná práce v dílčím kritériu IA 1. části (Zadání) nebo v kritériu I. 2. části (Zpracování zadání / Obsah) hodnocena počtem bodů „0“, se daná část písemné práce podle dalších kritérií nehodnotí a výsledný počet bodů za tuto část je roven „0“.

Dílčí kritérium IA 1. části nebo kritérium I. 2. části je hodnoceno počtem bodů „0“ v případě:

- nedodržení tématu / komunikačního cíle: většina textu se nevztahuje k zadanému tématu / komunikační situaci;
- nedodržení typu textu: není dodržen funkční styl a slohový postup;
- nedodržení délky textu: text nesplňuje minimální požadovaný rozsah slov.

Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není tedy předmětem hodnocení.

Podrobněji jsou kritéria hodnocení písemné práce uvedena v příloze č. 1, která je nedílnou součástí tohoto hodnocení.

Hodnocení písemné práce:

36 – 32 bodů	výborný (1)
31 – 27 bodů	chvalitebný (2)
26 – 21 bodů	dobrý (3)
20 – 16 bodů	dostatečný (4)
15 – 0 bodů	nedostatečný (5)

Kritéria hodnocení PP žáků s PUP MZ

Obecné informace

Hodnocení písemných prací žáků s PUP MZ vychází z kritérií hodnocení, která jsou stanovena pro žáky intaktní. Chyby či nedostatky, které jsou pro písemný projev žáka s PUP MZ typické, jsou označeny jako symptomy a jsou konkrétně specifikovány v doporučení z PPP.

Práce s doporučením

Pokud v doporučení nejsou uvedeny konkrétní symptomy (např. žák má pouze navýšen čas na vypracování PP, má nárok na kompenzační pomůcky nebo může text PP zapisovat na PC), hodnocení PP se v žádném kritériu nenavýšuje. Pokud by se tedy v textu objevily nedostatky charakteristické např. pro žáky se specifickými poruchami učení (záměna hlásek zvukově i vizuálně podobných aj.), budou v tomto případě tyto chyby posuzovány jako chyby žáků intaktních.

Pokud je v doporučení zaškrtnuta položka „tolerance diagnostikovaných symptomů v písemném projevu“ a následuje výčet symptomů, které se týkají PP CJ, musí být tyto symptomy při hodnocení zohledněny, a to navýšením hodnocení příslušného kritéria o 1 bod (specifikováno dále v textu).

Vnitřní podmínka hodnocení se týká všech žáků s PUP MZ, všichni tito žáci musí splnit požadavky na oddíl I. (zpracování zadání/obsah) minimálně na 1 bod, a to bez ohledu na doporučení. Hodnocení lze tedy navýšit pouze v kritériích oddílu II. (organizace a koheze textu).

Pokud jsou v doporučení uvedeny pouze další specifické chyby (např. vynechávání písmen, slabik či občasná záměna pořadí písmen, slabik), hodnocení PP se v žádném kritériu nenavýšuje.

Symptomy zohledněné při hodnocení PP navýšením hodnocení v daném kritériu II.

Hodnocení kritéria II. (organizace a koheze textu) se navýšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:

- problémy ve výstavbě složitějších větných celků,
- obtíže se správným použitím spojek,
- obtíže s kompoziční výstavbou textu.

Další specifické chyby tolerované při hodnocení PP bez navýšení hodnocení

Následující specifické chyby v písemné práci tolerujeme, tzn. že nejsou důvodem k penalizaci. Zároveň však nejsou důvodem k navýšení hodnocení v rámci příslušného kritéria (oddíly III. – slovní zásoba a pravopis a IV. - mluvnické prostředky).

- vynechávání písmen, slabik

- občasné vynechání písmen, slabik
- občasná záměna pořadí písmen, slabik
- zbytečné přidávání písmen a slabik v rámci slov nebo přidávání slov v rámci vět
- občasné nadbytečné přidávání písmene v rámci slova
- vynechávání nebo nepřesné přiřazování diakritických znamének (tečky, apostrof apod.)
- občasné nepřesné přiřazování diakritických znamének (tečky, apostrof apod.)
- záměny hlásek zvukově i vizuálně podobných: krátké x dlouhé vokály (a x á); znělé x neznělé (p x b); ostré a tupé sykavky (s x š); slabiky bě, pě, vě, mě; měkké x tvrdé slabiky (např. ti x di; ni x ny)
- záměny hlásek zvukově podobných, avšak vizuálně odlišných (š x sch, i x y)
- záměny písmen tvarově podobných (a x o, m x n, k x h)
- záměny písmen tvarově podobných (o x c x e, l x k x h, m x n apod.) či tvarově stejných, pouze s jinou směrovou orientací (q x p x d x b)
- inverze písmen, slabik a slov (on x no, saw x was)
- obtíže s určováním hranic slov v písmu, která spolu tvoří zvukovou jednotku (psaní slov s předložkami, se členy apod. dohromady: abook), nebo která zvukovou jednotu netvoří (např. thisis)
- občasné nedodržení hranic slov v písmu
- problémy s valencí (návazností dalších větných členů)
- snížená kvalita písma způsobující sníženou čitelnost textu (nedodržování správných tvarů a velikosti písma, správného sklonu písma, neudržení písma na řádku)
- snížená čitelnost písma (nedodržování správných tvarů a velikosti písma, správného sklonu písma, neudržení písma na řádku)
- obtíže s celkovou úpravou písemné práce na základě obtíží s pravolevou orientací a prostorovým vnímáním
- obtíže s celkovou grafickou úpravou písemné práce
- možná menší slovní zásoba
- opakování slov (obtížné hledání synonym)
- nepřesnosti v užívání slov z hlediska jejich významu
- problémy s aplikací gramatických pravidel do písemné podoby
- nedostatky ve slovosledu v cizím jazyce (žák aplikuje znalosti slovosledu z ČJ na CJ)
- problémy s chápáním a aplikací počítatelných a nepočítatelných členů v AJ a případných výjimek

Kritéria hodnocení ústní zkoušky z cizího jazyka (anglický jazyk, německý jazyk)

Ústní zkouška z cizího jazyka se skládá z otevřených úloh vyžadujících širokou odpověď. Odpověď je souvislý samostatný ústní projev nebo interakce. Ústní zkouška má čtyři části, které jsou uvedeny instrukcemi a zadáním v daném cizím jazyce. Po krátkém motivačním úvodu následuje **první část** ústní zkoušky, ve které má žák v odpovídající míře podrobnosti zodpovědět běžné dotazy vztahující se k jednomu danému všeobecnému tématu. Ve **druhé části** ústní zkoušky má žák v samostatném ústním projevu popsat obrázek, porovnat dva obrázky a poskytnout informace k jednomu danému všeobecnému tématu. Ve **třetí části** ústní zkoušky probíhá samostatný ústní projev a/nebo interakce na jedno specifické/odborné téma. Ve **čtvrté části** ústní zkoušky probíhá v rámci dané komunikační situace ústní interakce k jednomu danému všeobecnému tématu. Každá část ústní zkoušky je tedy věnována jednomu tématu.

Před zahájením ústní zkoušky má každý žák vymezený čas na přípravu. Žák má možnost si během přípravy vypracovat poznámky a poté je při ústní zkoušce používat. **Během přípravy na ústní zkoušku je povoleno používat slovníky a se souhlasem školy i jiné pomůcky a materiály, které žák potřebuje k přípravě na 3. část ústní zkoušky.**

Příprava k ústní zkoušce trvá 20 minut, ústní zkouška trvá nejdéle 15 minut.

Charakteristika ústního projevu a ústní interakce žáka:

Ústní projev

Žák dovede: popsat místo, cestu, věc, osobu, činnost, událost, zkušenost, zážitky apod.; popsat a/nebo představit sebe i druhé; poskytnout nekomplikované informace a s omezenou přesností složitější informace; uvést podrobnosti; srovnávat různé alternativy; vyjádřit myšlenky, přesvědčení, pocity, sny, naděje apod.; postihnout dostatečně přesně podstatu myšlenky nebo problému; vyjádřit vlastní názor; vyjádřit souhlas/nesouhlas s názorem, jednáním apod.; vysvětlit své názory, reakce, plány a jednání a stručně je zdůvodnit; vysvětlit důvody možného problému; vyprávět skutečný i smyšlený příběh; přiblížit obsah např. knihy, filmu, divadelního představení; přednést předem připravenou přednášku/prezentaci a zodpovědět následné dotazy; použít vhodné komunikativní strategie (např. požádat o ujištění, že výraz, který užil, je správný).

Ústní interakce a komunikace

Žák dovede: získat, předat, ověřit a potvrdit si informace; udílet pokyny a požádat o ně; zahájit, udržovat a ukončit jednoduchý rozhovor; vyzvat partnera v komunikaci, aby vyjádřil svůj názor; stručně komentovat vyjádřený názor; reagovat na vyjádřené pocity; zodpovědět běžné dotazy; zodpovědět otázky týkající se podrobností; použít vhodné komunikativní strategie.

Komunikační situace procházejí napříč řečovými dovednostmi a tematickými okruhy a jsou zasazeny do kontextu konkrétní situace v rámci oblastí osobní i osobnostní, veřejné, vzdělávací, pracovní a společenské.

Komunikační situace v rámci jednotlivých oblastí zpravidla zahrnují následující složky:

- prostředí, místo a čas (kde a kdy se komunikační situace odehrává);
- osoby (kdo se komunikační situace účastní a v jaké společenské roli);
- události/činnosti/úkony (co se během komunikační situace odehrává);
- předmět a cíl komunikace (čeho/koho se komunikační situace týká, k jakému závěru je třeba dojít).

Hodnotící kritéria ústní zkoušky z cizího jazyka

Dílčí zkouška konaná formou ústní ze zkušebního předmětu cizí jazyk sestává ze čtyř částí.

Pro hodnocení zkoušky se používají následující kritéria:

- I. Zadání / Obsah a projev
- II. Lexikální kompetence
- III. Gramatická kompetence a prostředky textové návaznosti
- IV. Fonologická kompetence

Každá ze čtyř částí zkoušky je hodnocena podle prvních tří kritérií, čtvrté kritérium je aplikováno na celou zkoušku.

Každé kritérium je hodnoceno body na bodové škále 0–1–2–3. **Maximální dosažitelný počet bodů** za každou ze čtyř částí zkoušky je 9 (tři kritéria po max. třech bodech), celkový počet dosažitelných bodů celé dílčí zkoušky (včetně započtení bodů za čtvrté kritérium, uplatněné na celou zkoušku) **je 39** (tj. 36 + 3).

V případě, kdy je jakákoli ze čtyř částí ústního projevu v kritériu I. (Zadání / Obsah a projev) hodnocena počtem bodů 0“, podle dalších kritérií se ústní projev v dané části nehodnotí a výsledný počet bodů za tuto část ústního projevu je roven „0“.

V kritériu I. se uděluje „0“ v případě:

- nesplnění požadavků zadání: ústní projev se nevztahuje k zadanému tématu / zadané komunikační situaci; nesplňuje požadavky na správnost a rozsah ověřovaných specifických / odborných znalostí či dovedností ve 3. části, ústní projev nelze hodnotit pro nedostatek jazyka.

Podrobněji jsou kritéria a charakteristiky výkonu žáka u zkoušky, odpovídající jednotlivým bodovým hodnotám, popsány v příloze č. 2, která je nedílnou součástí tohoto sdělení.

Hodnocení ústní zkoušky:

39 – 35 bodů	výborný (1)
34 – 29 bodů	chvalitebný (2)
28 – 23 bodů	dobrý (3)
22 – 18 bodů	dostatečný (4)
17 – 0 bodů	nedostatečný (5)

Kritéria hodnocení ÚZ žáků s PUP MZ

Obecné informace

Hodnocení ústní zkoušky žáků s PUP MZ vychází z kritérií hodnocení, která jsou stanovena pro žáky intaktní. Chyby či nedostatky, které jsou pro ústní projev žáka s PUP MZ typické, jsou označeny jako symptomy a jsou konkrétně specifikovány v doporučení z PPP.

Práce s doporučením

Žáci s PUP MZ mají nárok na navýšení časového limitu na přípravu k ÚZ v rozmezí 25 – 100 %. Délka vlastního zkoušení se nemění s výjimkou případů, kdy komunikační schopnosti žáka výrazně zpomalují průběh zkoušky. Za těchto okolností lze časový limit určený k vlastnímu zkoušení přiměřeně navýšit. Toto rozhodnutí je v kompetenci obou hodnotitelů, případně vychází z doporučení školského poradenského zařízení.

Pokud v doporučení nejsou uvedeny konkrétní symptomy (např. žák má pouze navýšen čas na přípravu k ústní zkoušce, má nárok na kompenzační pomůcky nebo může přípravu k ústní zkoušce zapisovat na PC), hodnocení ústní zkoušky se v žádném kritériu nenavýšuje. Pokud by se tedy v ústním projevu objevily nedostatky charakteristické např. pro žáky se specifickými poruchami učení (záměna hlásek zvukově i vizuálně podobných při vyslovování aj.), budou v tomto případě tyto chyby posuzovány jako chyby žáků intaktních.

Vnitřní podmínka hodnocení se týká všech žáků s PUP MZ, všichni tito žáci musí splnit požadavky na oddíl I. (Zadání/Obsah a projev) minimálně na 1 bod, a to bez ohledu na doporučení. **Povolena je tolerance v rámci čtvrtého deskriptoru v oddílu I.** (Pomoc/asistence zkoušejícího) ve smyslu jednobodového navýšení.

Pokud je v doporučení zaškrtnuta položka „tolerance diagnostikovaných symptomů v ústním projevu“ a následuje výčet symptomů, které se týkají ÚZ CJ, musí být tyto symptomy při hodnocení zohledněny, a to navýšením hodnocení příslušného kritéria o 1 bod v oddíle II., III. nebo IV.

Bez ohledu na symptomy uvedené v posudku není možné zohlednit chybu, která ztěžuje/brání porozumění, tj. chybu globální.

Další specifické chyby tolerované při hodnocení ÚZ bez navýšení hodnocení

Následující specifické chyby v ústním projevu tolerujeme, tzn. že nejsou důvodem k penalizaci. Zároveň však nejsou důvodem k navýšení hodnocení v rámci příslušného kritéria.

Oddíl II. Lexikální kompetence

- menší slovní zásoba, opakování slov
- nepřesnosti v užívání slov z hlediska jejich významu

Oddíl III. Gramatická kompetence a prostředky textové návaznosti

- problémy se skloňováním a časováním
- problémy s použitím základních časů v CJ
- obtíže se členy v CJ
- problémy s aplikací pravidel slovosledu v CJ (žák aplikuje analogii slovosledu z ČJ na CJ)

Oddíl IV. Fonologická kompetence

- nedostatečná fonemická diferenciacie (older x oldest, schreibst x schreibst), rozlišování i x y ve slovech se slabikami di-ti-ni/dy-ty-ny apod.
- specifická asimilace hlásek: záměna zvukově podobných hlásek při vyslovování, záměna ostrých a tupých sykavek (s x š) nebo měkkých a tvrdých slabik (ti x di, ni x ny), krátkých a dlouhých vokálů (á x a) nebo záměna hlásek zvukově podobných, avšak vizuálně odlišných (p x b, š x sch, i x ú)
- obtíže s vybavováním si výslovnosti určité hlásky nebo skupiny hlásek („th“, „sch“, „ei“, „ie“)
- záměna pořadí hlásek a slabik ve slově, jejich inverze
- eliminace některých hlásek nebo zbytečné přidávání hlásek a slabik v rámci slov
- obtíže při vyslovování víceslabičných či složených slov v důsledku morfologické neobratnosti mluvidel (artikulační neobratnosti)
- obtíže v oblasti vnímání a reprodukce přízvuku, intonace a rytmu řeči
- pomalý způsob čtení, případně nesprávná technika čtení vlastní přípravy na ústní zkoušku nebo výchozího textu a dílčích úkolů
- narušení vázání slov a plynulosti řečové reprodukce (pauzy způsobené plánováním gramatiky a lexika, hledáním vhodnějších formulací nebo pokusy o propojení myšlenek)

V Ostravě-Hrabůvce dne:

Schválil:

Předseda zkušební komise:

Místopředseda zkušební komise:

Třídní učitel:

Ostatní členové zkušební komise:
